

Súd: Okresný súd Považská Bystrica  
Spisová značka: 5C/27/2018  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3718202958  
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2019  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Helena Loduhoová  
ECLI: ECLI:SK:OSPB:2019:3718202958.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Považská Bystrica, sudca JUDr. Helena Loduhoová, v spore žalobcu I. Z., nar. 04.09.1961, bytom E.W. - L. U., X. XX/XX, právne zastúpeného JUDr. Tiborom Bickom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Považská Bystrica, Dukelská 972/7-3, IČO: 31 938 183, proti žalovaným 1/ M.. E. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., E. V. XXXX/XX, 2/ D. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. - L. U., X. X/XX, zastúpeného U. Z., rod. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. - L. U., X. XX/XX a 3/ D. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. U., X. XX/XX, o neplatnosť závetu a iné, takto

### rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovaní 1/, 2/, 3/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktorú náhradu trov konania je žalobca povinný zaplatiť žalovaným, do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti tohto rozhodnutia vydá súdny úradník.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že je zákonným dedičom po poručiťke G. Z., rod. D., narodennej XX.XX.XXXX, zomretej 27.08.2017, naposledy bytom L. U., X. XX/XX a D. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. U., X. XX/XX nie je dedičom zo závetu a predmetný závet spísaný dňa 17.05.1995 do notárskej zápisnice JUDr. Emíliou Rosinovou, sp. zn. N 178/95, NZ 182/95 je neplatný. Zároveň žiadal určiť, že rodinný dom súpisného čísla XX v katastrálnom území L. U., postavený na parcele KNC č. XXX, v podiele 1-ice, zapísaný na LV č. XXXX a parcela KNC č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 656 m<sup>2</sup>, zapísaná na LV č. XXX, v podiele 1-ice, patrí do dedičstva po poručiťke G. Z.. V žalobe uviedol, že so žalovanými 1/ a 2/ sú súrodenci, deti G. Z. a žalovaný 3/ je synom žalovaného 2/. Poručiťka, G. Z., zomrela dňa XX.XX.XXXX a zanechala závet zo dňa 17.05.1995, spísaný do notárskej zápisnice pred notárkou JUDr. Emíliou Rosinovou pod číslom N 178/95, NZ 182/95, v ktorom sa uvádza: „Ja, G. Z.Á., slobodne, vážne, bez nátlaku, pri plnom vedomí prehlasujem, že z celého môjho hnuťelného aj nehnuteľného majetku v celom rozsahu vydedujem syna I. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., X. XX/XX a v celom rozsahu vydedujem aj jeho detí, t.j. vnukov - O. Z.P. N. I. Z. ml., obaja bytom Y., z toho dôvodu, že trvalo vedie neusporiadaný život (§ 469a ods. 1 písm. d/). Zároveň prehlasujem, že všetok svoj hnuťelný a nehnuteľný majetok zanechávam synovi D. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., U. XXXX/XX. Syn E. Z., ešte za života môjho manžela dostal od nás finančné prostriedky na stavbu rodinného domu v Púchove.“ Ďalej uviedol, že pred notárkou JUDr. Beátou Ondrášikovou v Púchove, súdnou komisárkou v dedičskej veci po poručiťke G. Z. pod sp. zn. 4D/185/2017, D/not 251/201/ bol predložený závet poručiťky, pričom namietol jeho platnosť a zákonnosť, a preto ho súdna komisárka uznesením zo dňa 23.08.2018, sp. zn. 4D/185/2017-35, odkázala, aby v lehote 30 dní od jeho právoplatnosti podal na súd žalobu na určenie, že je zákonným dedičom po poručiťke a D. Z. nie je dedičom zo závetu. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 12.09.2018. Aj keď listina o vydedení zo dňa 17.05.1995 spĺňa formálne náležitosti podľa § 476 ods.

1 a 2 Občianskeho zákonníka, nespĺňa základnú materiálnu náležitosť, a to existenciu konkrétneho dôvodu vydedenia, tak ako to vyžaduje zákon. Dôvod vydedenia musí byť pod sankciou neplatnosti listiny o vydedení popísaný a konkretizovaný tak, aby bol jasný a zrozumiteľný nielen tomu, kto má byť vydedený ale každému, kto s listinou príde do styku, má ku nej zaujať stanovisko a posúdiť jej dôvodnosť. Toto platí zvlášť pre konanie pred súdom, najmä preto, aby súd vedel posúdiť relevantnosť a preukázateľnosť dôvodu vydedenia a jeho súlad so zákonom. Nestačí ako dôvod vydedenia uviesť iba citáciu zákonného ustanovenia ale treba, aby bolo preukázateľne uvedené ako mal žalobca trvalo viesť neusporiadaný život. Občiansky zákonník v § 469a taxatívne vymenúva dôvody, pre ktoré môže poručiteľ vydediť potomka. Tieto dôvody nemožno rozširovať. Pre všetky je však potrebné preukázať negatívne správanie sa potomka (v rozpore s dobrými mravmi) v čase pred spísaním listiny o vydedení. Žalobcovi nie je známy akýkoľvek dôvod, ktorý by bol spôsobilý privodiť jeho dedičskú nespôsobilosť. Iba veľmi všeobecné tvrdenie v napadnutej listine, že trvalo vedie neusporiadaný život je absolútne nedostatočné na naplnenie konkrétneho dôvodu vydedenia a súčasne je nepreukázateľné. Je pre neho nepochopiteľné z akých dôvodov poručiťka vydedila i jeho detí. Rovnako nemala poručiťka dôvod ustanoviť za dediča všetkého jej hnutel'ného a nehnuteľného majetku práve brata D., žalovaného 2/. Žalobca je synom poručiťky, a teda neopomenuteľným dedičom. Je pravdou, že ak by neexistovala listina o vydedení, resp. by bola neplatná, v prípade, ak by ho poručiťka v závete opomenula, nadobudol by v dedičskom konaní aspoň toľko, koľko predstavuje polovica jeho zákonného podielu. Naliehavý právny záujem je preto daný v zmysle § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku. Tiež uviedol, že než sa žalovaný 3/ stal vlastníkom domu súpisného čísla XX/XX v podiele 1-ice a vlastníkom 1-ice parcely KNC č. XXX, na ktorej predmetný rodinný dom stojí, bola spoluvlastníčkou tohto domu a pozemku v uvedených podieloch poručiťka G. Z.. Podľa údajov katastra, poručiťka darovacou zmluvou zo dňa 08.08.2006 previedla svoj podiel v dome ako i svoj podiel z príslušného pozemku na žalovaného 2/ a tento následne previedol svoj spoluvlastnícky podiel zmluvou zo dňa 18.08.2016 na svojho syna D., teda žalovaného 3/. Žalobca je toho názoru, že poručiťka nemohla platne previesť zmluvou zo dňa 08.08.2006 svoj podiel na nehnuteľnostiach, a to najmä preto, že žalovaný 2/ bol v tom čase hospitalizovaný vo veľmi vážnom zdravotnom stave v nemocnici v Žiline na oddelení ARO a nemohol teda darovaciu zmluvu zo dňa 08.08.2006 podpísať. Tvrdil, že dom číslo XX, postavený na parcele KNC č. XXX, v podiele 1-ice a parcela KNC č. XXX s príslušenstvom vedľajšej stavby v podiele 1-ice, v katastrálnom území L. U., zapísané na LV č. XXXX a LV č. XXX patria do dedičstva po poručiťke G. Z.. Na podporu svojich tvrdení predložil žalobca Notársku zápisnicu zo dňa 17.05.1995, N 178/95, NZ 182/95, Zápisnicu o pojednávaní zo dňa 14.08.2018, č.k. 4D/185/2017, Uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 23.08.2018, č.k. 4D/185/2017-35, Čiastočný výpis z listu vlastníctva č. XXX a Výpis z listu vlastníctva č. XXXX.

2. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení zo dňa 19.11.2018 s navrhovanou žalobou súhlasil rovnako i s tým, aby testament bol neplatný a podľa zákona sa majetok rozdelil na 1/3-inu pre každého syna G. Z.. Uviedol, že bol veľmi prekvapený až šokovaný, keď JUDr. Ondrášiková prečítala na pozostalosti závet po jeho matke. Nie je si vedomý, že jeho brat D. si zaslúžil takúto poctu a zdedil celý majetok po ich matke. Čo sa týka testamentu, v ktorom jeho matka uviedla, že mu spolu s otcom poskytli finančné prostriedky na výstavbu rodinného domu uviedol, že na radový dom v Púchove s manželkou dostali od štátu dotáciu 50 000,- Kčs, a zároveň si zobrali úver od Slovenskej sporiteľni vo výške 100 000,- Kčs, ktorý úver splatili a jeho svokrovci im tiež prispeli sumou 50 000,- Kčs. Jeho matka im prispela sumou 18 000,- Kčs, ktorá suma predstavovala jeho podnikové štipendium z národného podniku Gumárne Púchov. Je pravdou, že otec, ktorý bol murár, mu pomohol s murárskymi prácami. Brat D., žalovaný 2/, mu nepomohol ani raz, pričom brat I.I., žalobca, mu pomohol 4 až 6-krát.

3. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 22.11.2018 uviedol, že závet poručiťky považuje za platný. Ak sa poručiťka rozhodla vydediť svojho syna, bola to jej vôľa a k tomuto jej rozhodnutiu sa nemôže vyjadriť. Dom súpisného čísla XX nie je predmetom dedičstva po poručiťke. Podiel poručiťky bol v roku 2006 prevedený na neho riadnou darovacou zmluvou. Nie je pravdou, že v čase podpisovania bol hospitalizovaný.

4. Žalovaný 3/ v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 22.11.2018 uviedol, že k závetu poručiťky sa nevie vyjadriť, nakoľko nie je účastníkom konania po G. Z.. Ak sa poručiťka rozhodla vydediť svojho syna, bola to jej vôľa a k tomuto jej rozhodnutiu sa nemôže vyjadriť, pričom mám vedomosť o tom, že dom súpisného čísla XX nie je predmetom dedičstva po poručiťke, a zároveň má vedomosť o tom, že jeho otec, žalovaný 2/, nebol počas darovania hospitalizovaný.

5. Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu v písomnom podaní doručenom súdu dňa 14.12.2018 uviedol, že ani žalovaný 1/ neuvádza žiaden dôvod, ktorý by nasvedčoval tomu, že žalobca trvalo viedol neusporiadaný život, a preto považuje ich skutkové tvrdenia za nesporné. Vo vyjadreniach žalovaného 2/ a 3/ sa ani v najmenšom neuvádzajú dôvody neplatnosti závetu, ktorí sa nevyjadrujú ani k tomu, či a ako mal žalobca viesť neusporiadaný život. Aj v tomto prípade poukázal na ustanovenie § 151 Civilného sporového poriadku s tým, že nepopreté skutkové tvrdenia sa považujú za nesporné. Žalovaný 2/ bol v období tesne pred podpísaním darovacej zmluvy zo dňa 08.08.2006 po vážnom úraze mozgu a od 23.03.2006 do 29.03.2006 bol hospitalizovaný vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Žiline. Po prepustení z nemocnice bol žalovaný 2/ dezorientovaný a spolupráca s ním bola sťažená. Na preukázanie svojich tvrdení predložil právny zástupca žalobcu Potvrdenie z Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina zo dňa 23.10.2018.

6. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní konanom dňa 21.01.2018, v prípade petitu jedna, poukázal na to, že sa domáhajú neplatnosti preto, že dôvod vydedenia podľa § 476 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka nebol uvedený, čo podľa jeho názoru je povinnosťou, aby dôvod vydedenia bol skutkovo vymedzený. V tomto prípade sa tak nestalo, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Skalica, sp. zn. 3C/187/2013. Pokiaľ ide o petit dva, domáhajú sa neplatnosti darovacej zmluvy medzi poručiteľkou a obdarovaným, žalovaným 2/, pretože v čase pred uzavretím tejto zmluvy žalovaný 2/ utrpel úraz, ktorý bol tak závažný, že nemohol vedieť posúdiť následky svojho konania. Nebol spôsobilý na právne úkony, bol hospitalizovaný pre závažné poranenie mozgu na oddelení ARO. Po prepustení bol hospitalizovaný v Púchove a následne na liečení v Kováčovej. Nevedel uviesť podľa akého zákona, resp. paragrafu sa domáhajú vyslovenia neplatnosti zmluvy ale vo všeobecnosti sa to týka spôsobilosti na právne úkony. Čo sa týka záložného práva na jednotlivých nehnuteľnostiach, sú to záložné práva, ktoré sa netýkajú žalobcu ale žalovaného 1/ a tieto akceptujú. Na pojednávaní predložil právny zástupca žalobcu prepúšťiaciu správu z FNsP Žilina, ktorú získal tak, požiadal príslušné oddelenie o jej vydanie a po úhrade 5-eurového poplatku mu bola správa poskytnutá a ktorá podľa neho preukazuje, že žalovaný 2/, t.j. obdarovaný nemohol byť v takom stave, aby mohol posudzovať právne úkony.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a výsluchom žalovaného 1/, zástupkyne žalovaného 2/ a žalovaného 3/ a prečítaním, resp. oboznámením obsahu Notárskej zápisnice zo dňa 17.05.1995, č. N 178/95, NZ 182/95, Zápisnice o pojednávaní zo dňa 14.08.2018, č.k. 4D/185/2017, Uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 23.08.2018, č.k. 4D/185/2017-35, Čiastočného výpisu z listu vlastníctva č. XXX, Výpisu z listu vlastníctva č. XXXX a zistil nasledovný skutkový stav:

8. Z notárskej zápisnice N 178/95, NZ 182/95 zo dňa 17.05.1995 spísanej pred notárkou JUDr. Emíliou Rosinovou bolo zistené, že táto obsahovala Listinu o vydedení, ktorou poručiteľka v celom rozsahu vydedila syna I. Z., nar. XX.XX.XXXX (žalobca) ako i jeho dve deti, teda vnukov O. Z. N. I. Z. mladšieho, z dôvodu, že jej syn trvalo vedie neusporiadaný život, a Poslednú vôľu poručiteľky, ktorou poslednou vôľou všetok svoj majetok, hnuťelný aj nehnuteľný, zanechala synovi D.M. Z., nar. XX.XX.XXXX (žalovaný 2/), pričom uviedla, že syn E. Z., ešte za života jej manžela dostal od nich finančné prostriedky na stavbu rodinného domu v Púchove. Notárka zápisnica je podpísaná notárkou a poručiteľkou.

9. Zo zápisnice o pojednávaní konanom v Notárskej kancelárii notárky JUDr. Beáty Ondrášikovej zo dňa 14.08.2018, č.k. 4D/185/2017 bolo zistené, že I. Z., nar. XX.XX.XXXX, syn poručiteľky, v uvedený deň prehlásil, že Listinu o vydedení a závet neuznáva a nesúhlasí s ňou, pričom uviedol, že závet je neurčitý.

10. Uznesením Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 23.08.2018, č.k. 4D/185/2017-35, notárka ako súdna komisárka JUDr. Beáta Ondrášiková odkázala účastníka dedičského konania, I. Z., nar. XX.XX.XXXX, aby v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia, podal návrh na určenie, že je zákonným dedičom po poručiteľke a že D. Z., nar. XX.XX.XXXX nie je dedičom zo závetu. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 12.09.2018.

11. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXX, katastrálne územie L. U.U. zo dňa 14.08.2018 bolo zistené, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - rodinného domu súpisného čísla XX, postaveného na parcele KNC č. XXX - zastavané plochy a nádvorie o výmere 565 m<sup>2</sup> sú M. E. Z., nar. XX.XX.XXXX (žalovaný 1/) v podiele 1/6-ina, I. Z., nar. XX.XX.XXXX (žalobca) v podiele 1/6-ina, obaja na základe

rozhodnutia Štátneho notárstva č. D 497/89-10 - 59/89 a D. Z., nar. XX.XX.XXXX (žalovaný 3/) v podiele 2/3-iny na základe Darovacej zmluvy č. V 1903/16 zo dňa 18.08.2016.

12. Z čiastočného výpisu z listu vlastníctva č. XXX, katastrálne územie L. U. zo dňa 10.10.2018 bolo zistené, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - pozemku parc. KNC č. XXX - zastavané plochy a nádvorie o výmere 565 m<sup>2</sup> sú Ing. E. Z. (žalovaný 1/) v podiele 1/6-ina, I. Z. (žalobca) v podiele 1/6-ina, ktorí podiely obaja nadobudli titulom D 497/89 - 59/89 a D. Z. (žalovaný 3/), v podiele 2/3-iny, ktorý podiel nadobudol Darovacou zmluvou č. V 1903/16 zo dňa 18.08.2016.

13. Potvrdením z Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina zo dňa 23.10.2018 ošetrujúca lekárka MUDr. D. Y. potvrdila, že D. Z., nar. 07.10.1959 (žalovaný 2/) bol v čase od 23.03.2006 do 29.03.2006 hospitalizovaný na oddelení anestéziológie a intenzívnej medicíny, ktoré potvrdenie sa vydalo na žiadosť brata menovaného.

14. Žalobca na pojednávaní uviedol, že o skutočnosti, že matka spísala závet sa dozvedel až potom ako bolo začaté dedičské konanie. Od roku 2004 v dome nebyval, nakoľko bol v zahraničí, avšak dovtedy sa o dom staral, podieľal sa s bratom napríklad na výstavbe plynovej prípojky, pomáhal s drevom a uhlím. Zo zahraničia sa vrátil v roku 2007, kde opätovne odišiel v roku 2010. Tiež uviedol, že je pravdou, že v tomto období nemal svoje vlastné bývanie, avšak v dome mal svoje veci, televízor, chladničku a iné, ktoré si potom ako sa vrátil zo zahraničia a začal žiť so svojou priateľkou zobral. Aj toho času má v jednej izbe v dome, ktorá je zamknutá nábytok a osobné veci, keďže je spoluvlastníkom 1/6-iny, pričom od domu nemá kľúče. Čo sa týka zdravotného stavu jeho brata, o tomto bol informovaný od svojej mamy, keďže s ňou najmenej raz do týždňa telefonoval, ktorá mu povedala, kedy a kde bol jeho brat hospitalizovaný ako i to, že keď bol v Púchove, vyskytli sa komplikácie a prevážali ho vrtuľníkom. Po úraze ho prvýkrát videl v decembri 2007 a mal problém s mobilitou, využíval podporu na chodenie a mal i spomalené rozprávanie.

15. Žalovaný 1/ na pojednávaní uviedol, že on sám nechápe dôvod, prečo matka darovala jeho bratovi D. polovičku domu. Všetci si mysleli, že to budú dediť v podiele 1/3-ina každý. Závet spísala mama v roku 1995, kedy bola úplne zdravá, avšak s ním nesúhlasí, keďže o mamu sa staral aj on, vybavil jej penzión, chodieval za ňou do nemocnice a i trikrát do týždňa sa za ňou zastavil na návštevu. Pokiaľ ide o poskytnutie finančných prostriedkov, je pravda, že mu pomohol otec, ktorý bol murár a že mu mama dala 18 000,- Kčs, ktoré dostal ako štipendium.

16. Zástupkyňa žalovaného 2/ na pojednávaní uviedla, že je pravdou, že jej manžel mal operáciu mozgu. Po prepustení bol v nemocnici v Považskej Bystrici, potom v Púchove a v máji 2006 i v Žiline kvôli implantátu lebky, pričom v októbri odišiel do Kováčovej na rehabilitácie, avšak medzitým pôsobil aj vo firme, kde vypisoval objednávky. O vydedení nevedeli, iba babka povedala, že oni jediní sa o ňu starali, keď potrebovala ísť do nemocnice a podobne. Tiež uviedla, že keď sa v roku 1981 vydala, bývali s rodinou v predmetnom dome na poschodí a žalobca už v tom čase požíval alkohol, pričom sa stalo, že vytiahol na nich nožík, ich malého syna poranil na líci, matke rozkopal dvere, zobral jej chladničku i sporák.

17. Žalovaný 3/ na pojednávaní uviedol, že s týmto nemá nič spoločné, bola to vôľa babky a pokiaľ ide o darovaciu zmluvu, o babku sa starali len jeho rodičia, žalobca k nej vôbec nechodil, pričom žalovaný 1/ sa u nej vedel zastaviť.

18. Súd nevykonal dôkaz prečítaním, resp. oboznámením obsahu Prepúšťacej správy z Fakultnej nemocnici s poliklinikou Žilina jeho brata D., keďže tento listinný dôkaz získal žalovaný nezákonným spôsobom, bez súhlasu žalovaného 2/.

19. Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“, neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

20. Podľa § 38 ods. 2 OZ, takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

21. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

22. Podľa § 628 OZ, darovacou zmluvou darca niečo bezplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijíma.

23. Podľa § 161 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

24. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

25. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

26. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

27. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že Listinou o vydedení, ktorá bola súčasťou Notárskej zápisnice N 178/95, NZ 182/95 zo dňa 17.05.1995 spísanej pred notárkou JUDr. Emíliou Rosinovou nebol vydedený len žalobca ale i jeho dvaja synovia, pričom žalobca sa prvým petitom žaloby domáhal určenia neplatnosti závetu. V prípade, že by súd rozhodol, že listina o vydedení, ktorá listina je súčasťou závetu je neplatná, takéto určenie, resp. vyriešenie spornej skutkovej otázky by sa dotýkalo a malo vplyv aj na právne postavenia jeho vydedených synov O. Z. a I. Z. mladšieho, teda títo by v takom prípade mali mať postavenie účastníkov konania.

29. Na to, aby sa niekto stal stranou konania, netreba, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide, stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom), alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či on aj žalovaný sú skutočne účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je žalobca subjektom práva a žalovaný subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania sa v civilnom procesnom práve používa pojem vecná legitímácia. Vecnú legitímáciu má ten subjekt, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa žalobca subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotnoprávneho vzťahu, resp. subjektívne vníma žalovaného ako účastníka určitého hmotnoprávneho vzťahu, ale vždy iba to, či žalobca a žalovaný účastníkmi daného hmotnoprávneho vzťahu objektívne sú, alebo nie sú. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej legitímácie ide vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (žalovaný), v skutočnosti objektívne nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo/192/2004).

30. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu) alebo pasívnej (na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou súdneho konania a súd ju skúma aj bez návrhu (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo/205/2009). Pred preskúmaním uplatňovaného nároku je vždy súd povinný zistiť, či subjekty, ktoré vystupujú ako strany konania, sú skutočne účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca odvodzuje svoje subjektívne právo.

31. Pre sporové konanie začaté na základe žaloby podanej odkázaným dedičom treba považovať všetkých účastníkov konania o dedičstve za nerozlučných spoločníkov v zmysle ustanovenia § 77 Civilného sporového poriadku, a to tak na strane žalobcu ako aj na strane žalovaných. Postavenie žalobcu je pritom určené obsahom rozhodnutia súdu v dedičskom konaní, takže ostatní dedičia musia v súdnom konaní vystupovať ako žalovaní, aj keď v dedičskom konaní sa niektorí z nich k spornej otázke nestavali odmietavo, prípadne vystupovali pasívne, či ešte vôbec nevystupovali. Ak sa takého konania

nezúčastnía všetci nerozluční spoločníci, nemôže súd žalobe vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie (pozri R 65/2003).

32. Keďže v danom spore O. Z. N. I. Z. mladší neboli účastníkmi konania, nakoľko ich žalobca za účastníkov neoznačil, je tu nedostatok vecnej legitímácie pasívnej, ktorý nedostatok vedie k neúspechu v konaní, a preto súd žalobu zamietol.

33. Súd zamietol žalobu i z dôvodu, že žalobca žiadal určiť závet za neplatný nakoľko listina o vydedení nespĺňa materiálnu náležitosť - existenciu konkrétneho dôvodu vydedenia ako to vyžaduje podľa neho Občiansky zákonník. Súd má za to, v zmysle ustanovenia § 194 Civilného mimosporového poriadku mala byť predmetom konania o žalobe riešená výlučne otázka skutková (či listina o vydedení spĺňa zákonom stanovené náležitosti) a nie otázka, ktorá zahŕňa aj právne posúdenia veci (určenie platnosti, resp. neplatnosti závetu), keďže právne posúdenie sa má vykonať v konaní o dedičstve, t.j. v mimosporovom konaní. Z daného teda vyplýva, že žalobca sa mal domáhať určenia právnej skutočnosti v zmysle ustanovenia § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku, nakoľko táto skutočnosť vyplýva z osobitného predpisu, ktorým osobitným predpisom je práve ustanovenie § 194 Civilného mimosporového poriadku a nie určenia, či tu právo je alebo nie je podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku. Keďže súd je viazaný zásadou „ne ultra petitem“ obsiahnutou v § 216 Civilného sporového poriadku, nemohol žalobný návrh žalobcu prekročiť a poskytnúť ochranu právu, resp. právnenému vzťahu, o ochranu ktorého žalobca nežiadal.

34. Pre úplnosť k prvému petitu súd poukazuje na to, že žalobcu ako vydedeného dediča zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti v sporovom konaní preukázať, že dôvody vydedenia neexistujú. Žalobca sa vôbec nezaoberal, resp. opomenul skutočnosť zakladajúce dôvod vydedenia, ktoré tvrdili žalovaní, že by sa tieto nestali, že sa takýmto spôsobom k matke nezachoval ako ani žiadnym spôsobom nevyvrátil tvrdenia, že z jeho strany o takéto správanie nešlo, čím nepreukázal nepravdivosť dôvodu jeho vydedenia, že nevedol neusporiadaný život.

35. K námietke právneho zástupcu žalobcu, že listina o vydedení nespĺňa základnú materiálnu náležitosť - existenciu konkrétneho dôvodu vydedenia tak ako to vyžaduje zákon, súd uvádza, že zákon za materiálnu náležitosť vydedenia stanovuje uvedenie dôvodu, ktorý je taxatívne vymedzený v ustanovení § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom tento dôvod ako materiálny znak platnosti listiny o vydedení je v tejto listine spísanej do Notárskej zápisnice N 178/95, NZ 182/95 zo dňa 17.05.1995 uvedený tak paragrafovo ako i slovne, z čoho vyplýva, že dôvod vydedenia je konkretizovaný, jasný a zrozumiteľný.

36. Zároveň súd poukazuje i na tú skutočnosť, že žalobca žiadal určiť len neplatnosť záveru, pričom obsah žaloby je formulovaný na neplatnosť listiny o vydedení, ktorú žalobca žalobným návrhom nežiadal určiť za neplatnú, a zároveň pokiaľ ide o dôvody vydedenia, v tomto prípade žalobca nežiadal vysloviť, že dôvody vydedenia nie sú dané.

37. V poslednom rade súd poukazuje i na to, že hoci žalovaný 1/ v priebehu konania nesúhlasil so závetu svojej matky a pridŕžoval sa názoru žalobcu, že tento je neplatný, v priebehu dedičského konania nenamietal neplatnosť závetu ako ani listiny o vydedení, pričom túto možnosť mal a mohol i sám podať žalobu v procesnom postavení žalobcu, čo však neurobil.

38. Pokiaľ ide o petit druhý, ktorým žalobca žiadal určiť, že rodinný dom súpisného čísla 97 nachádzajúci v katastrálnom území L. U. patrí do dedičstva po poručiteľke z dôvodu neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 08.08.2006 uzatvorenej medzi poručiteľkou a žalovaným 2/, nakoľko žalovaný 2/ podľa názoru žalobcu nebol spôsobilý na právne úkony, súd i v tejto časti žalobu zamietol, keďže mal za to, že darovacia zmluva bola uzatvorená platne.

39. Hoci žalobca navrhol vykonať znalecké dokazovanie na skutočnosť, či žalovaný 2/ bol spôsobilý na právne úkony, toto navrhol na základe diagnózy uvedenej v prepúšťacej správe žalovaného 2/ z nemocnice v Žiline, ktorú správu získal nelegálnym spôsobom, bez súhlasu žalovaného 2/ a ktorá mu vôbec nemala byť zo strany ošetrojúceho lekára poskytnutá. Zároveň súd poukazuje na to, že žalovaný 2/ nikdy nebol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, resp. mu spôsobilosť na právne úkony nebola obmedzená. V rámci darovacej zmluvy žalovaný 2/ ako obdarovaný podľa ustanovenia § 628

Občianskeho zákonníka len dar od darcu prijíma, pričom podľa slov žalovaného 1/ nebol žalovaný 2/ v takom stave, aby dar od poručiťky prijat' nemohol. Žiaden iný právny úkon zo strany žalovaného 2/ vykonaný nebol, pričom kataster nehnuteľností pri zavkladovaní darovacej zmluvy preskúmal všetky jej zákonom stanovené náležitosti a vklad povolil, v opačnom prípade, teda, ak by darovacia zmluva nebola v súlade so zákonom, resp. by zákon obchádzala, vklad by nebol vykonaný. Taktiež nebola v konaní spochybnená vôľa poručiťky, sám žalobca ako i žalovaný 1/ vo svojich výpovediach uviedli, že ich matka, poručiťka, bola zdravá. Rovnako nebolo preukázané, že by v čase uzatvorenia zmluvy (dňa 08.08.2006) trpela daryňa duševnou poruchou, ktorá by ovplyvňovala jej úsudok a rozhodovanie ako ani nebola pozbavená, resp. obmedzená na spôsobilosti na právne úkony.

40. Zároveň súd konštatuje, že v tomto konaní mu ani neprináležalo skúmať, či bol žalovaný 2/ spôsobilý na právne úkony, nakoľko žalobca sa žalobou takejto skutočnosti nedomáhal, a teda súd i v tomto prípade dáva do pozornosti ustanovenie § 216 Civilného sporového poriadku.

41. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Keďže žalovaní 1/ až 3/ mali v spore plný úspech, súd im priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré uznesenie vydá súdny úradník.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozsudku cestou Okresného súdu Považská Bystrica na Krajský súd v Trenčíne v štyroch vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v podanom odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, uvedenie spisovej značky, čo sa ním sleduje a podpis; § 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, a) že neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. a/ až h/ CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).